

Dokument nr. 8:38

(1999-2000)

Forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Per-Kristian Foss om å be Regjeringen gjennomføre tiltak for å sikre fri konkurranse på markedet for kommunale tjenestepensjonsordninger

Til Stortinget

Bakgrunn

Ved forberedelsen av forsikringsvirksomhetsloven (lov 10. juni 1988 nr. 39) ble det lagt stor vekt på betydningen av fri konkurranse forsikringssselskapene imellom. For å sikre konkurransen innenfor livs- og pensjonsforsikringsområdet ble det i lovens § 7-8 vedtatt en særlig bestemmelse om rett til overføring av oppsamlede midler. Bestemmelsen bygget på forslag fremsatt i NOU 1986:5 Konkurransen på finansmarkedet. I utvalgsutredningen heter det bl.a. (s. 162):

«En vurderer det som helt fundamentalt for konkurransen selskapene imellom, at det ikke legges unødvendige hindringer i veien for flytting av forsikringer. Det foreslås derfor at en klargjør hvilke muligheter gjeldende lover og regler gir for å overføre midler opparbeidet i et forsikringsforhold til et nytt forsikringssselskap, for kollektiv pensjonsforsikring i tillegg til en selvstendig pensjonskasse. Det må også klargjøres hvilke forutsetninger som må settes for slike overføringer. Om nødvendig må flytterett og forutsetninger lovfestes. For kapitalforsikring og til dels livrente innebærer dette bare at rettigheter som forsikringstakeren i praksis har etter gjeldende vilkår, i så fall blir lovfestet, mens det for pensjonsforsikring (både individuell og kollektiv forsikring) innebærer en vesentlig styrking av forsikringstakerens rettigheter.»

Regjeringen sluttet seg i Ot.prp. nr. 42 (1986-1987) til utvalgets forslag, og forslaget fikk enstemmig støtte i Stortinget, jf. Innst. O. nr. 60 (1987-1988).

I markedet for kommunale tjenestepensjonsordninger fungerer ikke konkurransen mellom forsikringssselskapene tilfredsstillende. Kommunenes tariffmessige forpliktelser har vist seg å ha en sterk konkurransehemmende effekt. Gjennom hovedtariffavtalen i kommunal sektor er det gitt egne regler om flytting av pensjonsforsikringer fra ett forsikringssselskap til et annet. Tariffavtalens flytteregler er så kompliserte, og virker så innelåsende, at overgang til annen leverandør av tjenestepensjonsordninger i betydelig grad er vanskeliggjort. Fri konkurranse praktiseres med andre ord ikke, og tariffavtalen bidrar direkte til å opprettholde det tilnærmede monopol Kommunal Landspensjonskasse (KLP) har på dette markedet. Problemene er blitt tydelig synliggjort ved

at 12 kommuner som i 1999 flyttet sine pensjonsforsikringer fra KLP til andre selskaper, er saksøkt for tariffbrudd.

Konkurransetilsynet har i brev av 13. januar 2000 tatt opp denne problemstillingen, og skriver blant annet:

«Etter Konkurransetilsynets oppfatning har bestemmelsene i Hovedtariffavtalen begrenset konkurransen ved å forsinke og dermed hindre flytting av pensjonsordninger. ... Med en forvaltningskapital i det relevante marked på om lag 100 milliarder kroner vil selv en marginal virkning av begrenset konkurranse kunne utgjøre et betydelig effektivitetstap.»

Forslagsstillerne mener derfor det er nødvendig å utrede og gjennomføre tiltak for at intensjonene som lå til grunn for utformingen av forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 også blir oppfylt i forhold til kommunale tjenestepensjonsordninger. En nærliggende måte å gjøre dette på vil være å lovfeste et forbud mot at bestemmelser om pensjon i tariffavtaler eller individuelle arbeidsavtaler utformes slik at de reelt er til hinder for at pensjonsordninger flyttes fra et forsikringssselskap til et annet.

Dette spørsmålet er av sentral betydning for finansinstitusjonenes generelle rammebetingelser, og kan ha tilknytning blant annet til det arbeid som for tiden pågår i Banklovkommissjonen om utredning av regler for finansinstitusjoners/finansforetaks virksomhet. Det kan derfor være et alternativ at Banklovkommissjonen bes vurdere også dette spørsmål. Forslagsstillerne mener Regjeringen på denne eller annen måte bør utrede tiltak for å sikre fri konkurranse på markedet for kommunale tjenestepensjonsordninger, og deretter fremme forslag om nødvendige lovendringer for Stortinget.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre tiltak for å sikre fri konkurranse på markedet for kommunale tjenestepensjonsordninger.